

Social bedömning - vägledning

När ska mallen användas?

- I alla ärenden där det görs en enhetlig utredning som underlag för prövning av om barnet/eleven har rätt att tas emot i grund- eller gymnasiesärskolan.

Att tänka på

- Syftet med den sociala bedömningen är att redovisa om det finns sociala orsaker och bakgrundsfaktorer som är av sådan karaktär att de kan förklara barnets skolsvårigheter/svårigheter i förskolans verksamhet. Detta innebär att både barnets hemmiljö och skolmiljö/förskolemiljö behöver beskrivas.
- Om kurator i samtal med barn, vårdnadshavare eller annan person får veta något som väcker frågor eller funderingar som i sin tur kan påverka den slutliga bedömningen bör kurator utreda mer kring detta. Observera dock att bedömningen inte behöver vara så omfattande att det liknar en uppsats.
- Kom ihåg att det är viktigt att barnet ges möjlighet att komma till tals. Om det finns kommunikationssvårigheter är det lämpligt att använda bildstöd eller ge barnet möjlighet att uttrycka sig på annat sätt, exempelvis genom att rita eller peka på bilder. Om det är svårt att kommunicera med barnet kan det vara lämpligt att göra en observation av barnet, se rubriken ”Observation” längre fram.

Att fylla i mallen

- Läs igenom och bekanta dig med mallen innan du börjar fylla i den.
- Använd denna vägledning som stöd när du fyller i mallen.
- Använd de rubriker och underrubriker som finns i mallen och fyll i information under rätt rubrik. Rubrikerna kan flyttas vid behov.

Börja med att ange barnets/elevens personnummer, namn, förskola/skola, avdelning/klass samt kontaktinformation till vårdnadshavare. Ange ansvarig utredare med namn, titel och telefonnummer.

I det följande anges vad som ska fyllas i under respektive rubrik i bedömningsmallen.

Anledning till utredning

Välj en av meningarna nedan.

- För barn i förskolan välj ”*Barnet (ange namn) har trots stödinsatser svårt att tillgodogöra sig verksamheten i förskolan*”.
- För elever i skolan (inklusive förskoleklassen) välj ”*Barnet (ange namn) har trots extra anpassningar och särskilt stöd svårigheter att fullgöra sin skolgång*”.

Om ingen av meningarna är relevant beskriv istället anledning till utredning med egna ord.

Den andra meningen är förutbestämd.

Bedömningens syfte

Är förutbestämt. Ange barnets namn.

Frågeställning

Är förutbestämt. Ange barnets namn.

Genomförande

Beskriv under vilken period utredningen genomförts, hur den gått till samt vilka som har medverkat. Det måste framgå om tolk har använts.

Om det är svårt att kommunicera med barnet kan det vara lämpligt att göra en observation av barnet, se rubriken ”Observation” längre fram.

För att samtal ska kunna föras med barnet och för att observation ska kunna göras, ska vårdnadshavarna ha samtyckt till detta och det ska anges om samtycke finns eller inte. Om barnet av någon anledning inte deltagit i utredningen så måste det framgå, samt en beskrivning om varför barnet inte deltagit.

Vårdnadshavarnas beskrivning av barnets sociala situation i hemmiljön och på fritiden

Beskriv barnets sociala situation i hemmiljön och på fritiden ur vårdnadshavares perspektiv. Utgå från stödpunkterna nedan och avgör vilken information som är relevant att ta med och om det finns annan information utöver stödpunkterna som behöver beskrivas.

Barnet

- Barnets första år
Anknytning, utveckling, hälsa, eventuella trauman.
- Tidigare händelser av betydelse i barnets liv
Beskriv tidigare sociala händelser som ägt rum i barnets liv och som har eller kan ha påverkat dess möjlighet till utveckling, samt hur vårdnadshavare beskriver att händelserna påverkar barnet idag. Om det inte finns några sociala händelser av större betydelse ska det anges.
- Barnets fungerande i vardagen och barnets behov
Beskriv hur barnet fungerar i vardagliga situationer. Beskriv också hur barnets behov av grundläggande omsorg, stimulans, känslomässig tillgänglighet, trygghet och säkerhet i hemmet tillgodoses.

Familj och relationer

- Familjens sammansättning
Hur ser familjen ut, vårdnadshavare, syskon, andra närstående.
- Vårdnadshavarnas bakgrund
Var är de födda, uppväxt, traditioner.
- Vårdnadshavares och syskons hälsa samt relationer
Hälsa, eventuella sjukdomar, relation mellan syskon, föräldrarollen, uppfostran.
- Familjenätverk och barnets sociala relationer
Släkt och kontakt med denna, några andra personer som är extra viktiga för barnet. Barnets kamrater.

Boende och ekonomi

- Boendet
Hur bor familjen, hur fördelas arbetet i hemmet mellan vårdnadshavarna.
- Vårdnadshavarnas sysselsättning och ekonomi
Utbildningsbakgrund, nuvarande sysselsättning, försörjning.

Fritid och övrigt

- Fritid
Beskriv barnets och familjens fritidsintressen och/eller andra aktiviteter som brukar genomföras.
Beskriv också barnets internetvanor och användning av digitala verktyg såsom mobil, dator, surfplatta.
- Övrig information av betydelse
Ange om det finns något ytterligare som framkommer i samtalet med vårdnadshavarna och som är relevant för bedömningen.

Finns det något som vårdnadshavarna uttryckligen vill ha hjälp med?

- Ange om det finns någonting som vårdnadshavarna vill ha hjälp eller stöd med.

Förekomst av sociala faktorer hos vårdnadshavare/närstående till barnet?

Ange om något av följande finns hos vårdnadshavare eller närstående och hur det kan påverka barnet. Ange även om inget av nedan är aktuellt.

- Arbetslöshet
- Psykisk ohälsa
- Neuropsykiatriska svårigheter
- Intellektuell funktionsnedsättning
- Allvarlig sjukdom eller skada
- Dödsfall
- Våld
- Alkohol och andra droger
- Frihetsberövande
- Allvarliga konflikter vid exempelvis separation

Vårdnadshavarnas beskrivning av barnets sociala situation i förskolan/skolan och på fritids

Beskriv barnets sociala situation i förskolan/skolan och på fritids ur vårdnadshavarens perspektiv. Utgå från stödpunkterna nedan och avgör vilken information som är relevant att ta med och om det finns annan information utöver stödpunkterna som behöver beskrivas.

- Nuvarande skolsituation/förskolesituation
Vårdnadshavarnas uppfattning om barnets situation förskolan/skolan i allmänhet, barnets trivsel. Hur går skolarbetet, hur hanteras läxor.
- Tidigare insatser från förskolan/skolan
Barnets bakgrund avseende sociala omständigheter som föranlett någon insats från förskolan/skolan, t.ex. om barnet utsatts för

diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling, eller andra insatser såsom stöd från exempelvis kurator, Socialtjänsten eller habiliteringen. Om något sådant inte har förekommit ska det anges.

- Barnets sociala situation, integrering i barngruppen/klassen och sociala relationer till barn och vuxna i förskolan/skolan
Finns några extra viktiga personer (vuxna eller barn) i barnets närhet? Vilka umgås barnet med? Kamrater? Får barnet vara med andra barn på lektioner och raster? Samspel, konflikter, missförstånd.
- Tankar om framtida skolsituation
Beskriv om vårdnadshavarna har några tankar eller önskemål kring barnets framtida skolgång.
- Övrigt
Om det exempelvis finns annan historik från förskola, skola eller fritids som anses vara relevant för bedömningen.

Barnets uppfattning om sin sociala situation i hemmiljön och på fritiden

Beskriv barnets egen uppfattning om sin sociala situation i hemmiljön och på fritiden. Använd underrubrikerna och stödorden för att säkerställa att du får med all information av relevans.

Barnet

- Barnets behov
Hur uppfattar barnet att dess behov av grundläggande omsorg, stimulans, känslomässig tillgänglighet, trygghet och säkerhet i hemmet tillgodoses? Kan barnet prata med sina vårdnadshavare om något känns jobbigt?
- Tidigare händelser av betydelse i barnets liv
Beskriv tidigare sociala händelser som ägt rum i barnets liv och som har eller kan ha påverkat dess möjlighet till utveckling. Om det inte finns några sociala händelser av större betydelse ska det anges.

Familj och relationer

- Familjens sammansättning
Hur ser familjen ut, vårdnadshavare, syskon, andra närstående.
- Vårdnadshavares och syskons hälsa samt relationer
Eventuella sjukdomar, relation mellan syskon, relation till föräldrar/uppfostran.
- Familjenätverk och barnets sociala relationer
Släkt och kontakt med denna, några andra personer som är extra viktiga för barnet. Barnets kamrater.
- Familjens boende

Hur bor familjen, hur fördelas arbetet i hemmet mellan vårdnadshavarna.

Fritid och övrigt

- Fritid
Beskriv barnets och familjens fritidsintressen och/eller andra aktiviteter som brukar genomföras.
Beskriv barnets uppfattning om sina internetvanor och användning av digitala verktyg såsom mobil, dator, surfplatta.
- Övrig information av betydelse
Ange om det finns något ytterligare som framkommer i samtalet med barnet och som är relevant för bedömningen.

Finns det något som barnet uttryckligen vill ha hjälp med?

- Ange om det finns någonting som barnet vill ha hjälp eller stöd med.

Barnets uppfattning om sin sociala situation i förskolan/skolan och på fritids

Beskriv barnets egen uppfattning om sin sociala situation i förskolan/skolan och på fritids. Använd nedan punkter för att säkerställa att du får med all information av relevans.

- Nuvarande skolsituation/förskolesituation
Barnets uppfattning om sin situation i förskolan/skolan i allmänhet, barnets trivsel. Hur går skolarbetet, hur hanteras läxor.
- Barnets sociala situation, integrering i barngruppen/klassen och sociala relationer till barn och vuxna i förskolan/skolan
Finns några extra viktiga personer (vuxna eller barn) i barnets närhet? Vilka umgås barnet med? Kamrater? Får barnet vara med andra barn på lektioner och raster? Samspel, konflikter, missförstånd.
- Tankar om framtida skolsituation
Beskriv barnets tankar om sin framtida skolgång.

Observation

Beskriv om barnet har observerats. Observation är lämpligt i de fall barnet har svårt att kommunicera, men kan även vara relevant i andra situationer utifrån kurators bedömning. Vid observation bör det framgå i vilken miljö och vid vilket tillfälle barnet har observerats. Ange vilka iakttagelser som gjorts avseende barnets förmågor att klara sig själv, söka kontakt med andra och att samspela. Om någon observation av barnet inte genomförts ska det anges varför (om det inte redan gjorts under rubriken "Genomförande"). Vid observation av barn som har svårt att kommunicera kan samtal föras med

personal i förskolan/skolan som kan beskriva sin bild av barnets vardag om barnet inte kan förmedla det själv. Har samtal förts med personal på barnets förskola/skola så ska det beskrivas vad som framkommit i detta samtal.

Insatser från andra myndigheter

Ange om det finns eller har funnits sociala omständigheter som föranlett någon insats. Om något sådant inte har förekommit ska det anges.

Analys

Analysera uppgifterna som framkommit.

I analysen uttrycker kuratorn sina egna reflektioner i relation till den insamlade informationen samt eventuell observation som gjorts. Nedan frågor kan med fördel användas som stöd i analysen:

- Hur kan den insamlade informationen förstås?
- Är vårdnadshavarnas och barnets bild av barnets sociala situation samstämmiga?
- Vad består eventuella olikheter i och hur kan de förklaras?
- Är det något som är extra viktigt att ta hänsyn till vid den slutliga bedömningen?
- Vad behöver barnet för att utvecklas?
- Har vårdnadshavarna förmåga att ge barnet det stöd det behöver i vardagen? Behöver de stöd för att i sin tur kunna stötta barnet?
- Vad kan skolan/förskolan göra för att barnet ska få de bästa förutsättningarna att fortsätta utvecklas?

Bedömning

Ange om det finns några bakgrundsfaktorer eller sociala orsaker som bedöms kunna förklara barnets skolsvårigheter/svårigheter i förskolans verksamhet eller inte genom att kryssa för något av alternativen.

Om första alternativet väljs kan man fylla på med mer information under det valda alternativet vid behov.

Om andra alternativet väljs **måste** man i analysen motivera vilka bakgrundsfaktorer eller sociala orsaker som gör att man kommit fram till den aktuella slutsatsen och varför. Observera att det andra alternativet inte behöver betyda att de sociala orsakerna förklarar barnets skolsvårigheter/svårigheter i förskolans verksamhet, men att det finns sociala omständigheter som är av sådan karaktär att de skulle kunna ha en påverkan. Även med detta alternativ valt så kan slutsatsen alltså vara att det inte är troligt.

Kommunicering

Beskriv på vilket sätt (skriftligt/muntligt) och när utredningen har kommunicerats med vårdnadshavare. Vårdnadshavarna ska ges en kopia av den sociala bedömningen och originalet ska arkiveras på skolan/förskolan.

Om vårdnadshavare har synpunkter på innehållet i bedömningen så ska dessa dokumenteras och tydligt framgå. Vill vårdnadshavarna däremot korrigera faktafel som missuppfattats vid samtal, går det bra att ändra direkt i texten istället för att ange det under denna rubrik. Observera att bedömningen är fristående i förhållande vårdnadshavares synpunkter.

I samband med kommunikeringen ska vårdnadshavarna tillfrågas om samtycke till att övriga professioner inom skolans elevhälsa/förskolans barnhälsa får ta del av den sociala bedömningen. ”Kommunicering och samtycke” återfinns som ett eget blad sist i mallen för den sociala bedömningen. Barnet ska ha fått sin del genomläst och godkänt om barnet har kunnat höras. Har barnet inte kunnat höras kan den meningen tas bort under ”Kommunicering och samtycke”.

Ansvarig för den sociala bedömningen

Ange datum, namn och titel. Underteckna bedömningen när den skrivits ut.

För frågor om mallen, kontakta samordnare för skolkuratorer eller planerare vid Myndighetsverksamheten.

